

İNGİLİS VƏ AZƏRBAYCAN DİLLƏRİNDƏ İNVERSİYANIN TƏHLİLİ

Giriş. Məlumdur ki, cümləni təşkil edən sözlərin yerini dəyişməsi hadisəsi inversiya adlanır. Mübtəda ilə xəbərin yerdəyişməsi nəticəsində yaranan inversiya sintaktik səviyyədə baş verən inversiya olub, üslubi çalar yaradır. İstər ingilis dilində, istərsə də Azərbaycan dilində inversiyanın baş verməsi emosionallığı, hiss-həyəcanı və s. çatdırmaq üçün bilərəkdən edilir. Müəllif öz hiss və emosiyalarını oxucuya çatdırmaq üçün bilə-bilə xəbərlə mübtədanın yerini dəyişir. Əgər şair öz şeirində nəzmdən nəsrə keçirsə, bu halda şeirin ifadəliliyi azalır, lakin psixoloji effektin yüksəlməsi müşahidə olunur.

İngilis dilinin analitik və sabit strukturlu olması faktına baxmayaraq, bu dildə də söz sırası pozula bilər, başqa sözlə desək inversiyanın baş verməsi labüddür. Bu zaman üslubi effektin yaranması üçün inversiya baş verir. Lakin qeyd edək ki, bədiiyin, bədii effektin təzahürü üçün cümlədə süni şəkildə inversiyanın yaradılması yolverilməzdir.

Tədqiqat. Bir qayda olaraq, poeziyada vəznin, eləcə də qafiyənin yaranması üçün inversiyanın baş verməsi mütləqdir.

İngilis dilində inversiya hadisəsi fərqli vəziyyətlərdə təzahür edir, cümlədə xəbərin mübtədadan əvvəl keçməsi sual cümlələrində özünü göstərir. Məsələn: Ali is kind. He is excited. Bu cümlələrdə əvvəlcə mübtəda, sonra xəbər gəlir. Xəbərin mübtədadan əvvəl keçməsi sual cümləsinin qurulması deməkdir. Məsələn: Is Ali kind? Is he excited?

İngilis dilində Present Continuous, Past Continuous, Present Perfect Tense və Past Perfect zaman formalarında inversiyanın yaranmasında söz sırası aşağıdakı kimi olur: Auxiliary verb (köməkçi feil) + subject (mübtəda) + predicate (xəbər). Is he writing? Was he speaking? Have you cleaned the room? Had Ted finished when Father came? [2, s. 120].

Bildiyimiz kimi, cümlənin əvvəlində inkarlıq bildirən zərf və ya zərf birləşməsi işləndikdə inversiya baş verir. He has seldom seen such fascinating pictures. Bu cümlədə köməkçi feil, zərf və digər üzvlər normal yerində işlənmişdir və seldom zərfinin xüsusi vurğusu da yerindədir.

Inversiyalı cümlədə isə inkarlıq bildirən zərf əvvəl, sonra köməkçi feil, sonra mübtəda və daha sonra isə xəbər gəlir.

Seldom has he seen such fascinating pictures.

Deməli, cümləni daha emfatik, daha vurğulu, şəklin gözəlliyini daha qabarıq nəzərə çatdırmaq üçün inversiya baş vermişdir.

Üslubi nöqteyi-nəzərdən inversiyanın baş verməsi aşağıdakı hallarda mümkündür: I. İstənilən cümlənin kontekst çərçivəsində digər cümlə ilə bağlılığı, II. Məntiqi vurğunun olması. Göstərilən xüsusiyyətlərlə yanaşı müəllif nitqi spesifik olduğundan monoloq və dialoqun da özünəməxsus xüsusiyyətləri meydana çıxır. Bu baxımdan yazıçı, yaxud şairin nitqi ilə müqayisə zamanı dialoqun da özünəməxsus mənası, ekspressivliyi, emosionallığı və s. digər psixoloji təsir formaları qüvvətli şəkildə özünü göstərir. Müəllif nitqində inversiyanın baş verməsi ilə surət və personajların nitqi daha ekspressiv, daha aydın və ifadəli olur.

Həm ingilis, həm də Azərbaycan dilində inversiyanın baş verməsi dilin inkişaf qanunları və normaları əsasında realizə olunur. Bu zaman sözün morfoloji əlamətləri, sintaktik funksiyası, cümlənin müəyyən üzvü kimi çıxış etməsi, eləcə də sintaktik bağlılığın mövcudluğu daha vacib xüsusiyyətlər kimi meydana çıxır.

Deməli, hər 2 dildə həmçinin üslubi inversiyanın səciyyəvi xüsusiyyətləri üzə çıxır. Cümlənin xəbərindən sonra mübtədanın işlədilməsi emosional-ekspressiv nitqi xarakterizə edən xüsusiyyətlərdən biridir [1, s. 128].

Mübtəda və xəbərin yerdəyişməsi cümlənin semantikasını qabarıq şəkildə üzə çıxarır.

Göründüyü kimi, cümlədə xəbər böyük əhəmiyyət daşıyır və o biri üzvlərlə əlaqə yaradır. Bununla yanaşı, mübtəda cümlədə vacib funksiyayı yerini yetirir.

İngilis dilində olduğu kimi, bizim dilimizdə də inversiyanın məntiqi əsaslarla baş verdiyini görmək mümkündür. Hər 2 dildə irəli sürülən fikir daha dolğun və effektiv olur.

Baş üzvlərin cümlədə əvəzlənməsi dilin üslubi xüsusiyyətlərindən irəli gəlir:

1. Azərbaycan dilində hiss-həyəcan bildirən cümlədə xəbər 1-ci işləndiyi halda mübtədanın cümlənin axırında işlədilməsinə rast gəlik. Belə olan təqdirdə cümlənin ifadəliliyi yüksəlir. Məsələn: Yaşasın Qarabağ! Yox olsun düşmənlərimiz! Nümunələrdə verilmiş yox olsun, yaşasın və s. tipli sözlər mübtədadan sonra işlənərsə, cümlələrin ekspressivliyi azalır və həyəcan hiss olunmur.

2. Bədii ədəbiyyatda tez-tez cümlənin xəbərinin əmr formasında işlədilməsinə rast gəlik. Bu tip cümlələr aşağı tonla tələffüz olunur və hiss-həyəcanı ifadə edir. Onların həmçinin yüksək tonla deyilməsi müraciətin olunmasına işarə edir.

3. Bir sıra hallarda nida və sual cümlələrinin xəbərinin mübtədadan qabaq işlədilməsinin şahidi oluruq. Bu halda xəbər məntiqi vurğu daşıyır və yüksək intonasional olur. Qeyd edək ki, adı çəkilən halların baş verməsi nəzm janrını xarakterizə edən xüsusiyyətlər hesab olunur. Poeziyada vəznin və qafiyənin olması labüddür, inversiyanın baş verməsi obrazlılığın ifadəsindən yaranır.

Aydındır ki, yazıçının öz əsərində insan gözəlliyini, lirikanı tərənnüm etməsi inversiyanın baş verməsini labüd edir. Belə olan halda əsəri oxuyan şəxs estetik zövq alır, yüksək əhval-ruhiyyəyə malik olur və nəticədə onda gözəl hisslər formalaşır.

İkinci dərəcəli üzv kimi tamamlıq cümlədə vacib funksiyanı yerinə yetirir. Tamamlıq bildiyimiz kimi, mübtədə və xəbərin arasında olur

4. Azərbaycan dilində tamamlıq baş üzvlər arasında işlənsə də, eyni zamanda öz yerini dəyişməklə inversiya hadisəsinin yaranmasına səbəb olur və belə halın təzahür etməsi birbaşa üslubla bağlıdır. Məsələn: Haramzadəni biz də gördük (M.İbrahimov). Uşaqlara bilik lazımdır. Deməli, mübtədə məntiqi vurğu daşıyarsa xəbərin yanında işlənir. Verilən nümunələr sabit cümlə quruluşuna malikdir. Cümlədə tamamlıqla mübtədanın bir-birini əvəzləməsi çıxışlıq halda işlənmiş tamamlığın diqqətə çatdırılmasından irəli gəlir. Uşaqlardan zəifləri də irəli çıxıdılar.

Qeyd edək ki, şəxssiz cümlələrin mübtədası olmadığından bu tip cümlələrdə əvvəlcə 1-ci yerdə tamamlıq gəlir. Bu hal həm də dil norması əsasında baş verir:

1. Tamamlıqla xəbərin yerlərini dəyişməsi də mümkündür və bu üslubla bağlı məqamdır. Bu halda xəbərin məntiqi vurğu daşması və cümlənin qüvvətli intonasıya ilə deyilməsi mütləqdir. Məsələn: Qaytar mənim sevgimi (F.Qoca. Ömürdən səhifələr.)

Bədii ədəbiyyatda rast gəldiyimiz dialoq və monoloqlarda tamamlığın cümlənin lap axırında işlənməsi də üslubun tələbindən irəli gəlir. Cümlənin baş üzvləri sabit xarakter daşısa da, 2-ci dərəcəli üzv olan zərflik cümlənin yetəri qədər sərbəst üzvü kimi çıxış edir və zərfliyin bu mövqeyi üslubi çalarla bağlıdır. Zərfin məna növləri arasında tərz hərəkət zərfləri forma və məzmun etibarı ilə daha sərbəstdir. Onların sərbəst pozisiyada işlədilməsi düşüncədə və anlayışda bir qədər çətinlik yaradır. Zərfin bu növü məntiqi daşmadığı halda aid olduğu sözün əvvəlində gəlir. Nümunə üçün: Heyran ağlaya-ağlaya atasının yanına qaçdı.

Bir qrup zərflər (sonra, səhər, axşam, ertəsi gün və s.) əksər hallarda ya mübtədadən əvvəl, ya da mübtədadən sonra gəlir. Misalları nəzərdən keçirək: O, səhər rayona yola düşəcək. Səhər o, rayona yola düşəcək.

Qeyd edək ki, məntiqi vurğunun köməyi ilə səhər zaman zərfinin cümlədəki mövqeyi dəyişə bilər. Səbəb-məqsəd zərflərinin isə cümlədə yeri bir qədər fərqlidir. Bir çox hallarda bu zərflər mübtədadən əvvəl işlənsələr də, bəzi hallarda mübtədanın və xəbərin arasında işlənirlər.

Qeyd etmək lazımdır ki, nəzm janrının xüsusiyyətlərindən asılı olaraq inversiyanın baş verməsi təbiiidir. Yəni bu zaman həm əsas üzvlər, həm də ikinci dərəcəli üzvlər qrammatik normalara tabe olmayaraq ya aid olduqları leksemlərdən sonra işlənirlər, ya da cümlənin axırında işlənirlər. Bununla yanaşı nərsdə də yer zərfliklərinin inversiyasına rast gəlinir. Əsasən bu hal özünü əmr cümləsində göstərsə də, xahişi və nəsihəti ifadə edir.

İngilis dilindən fərqli olaraq ana dilimizdə ikinci dərəcəli üzv kimi təyinin yeri daha sabitdir. Belə ki, hər 2 dildə təyin təyin olunan sözdən öndə işlənir və onlar bədii əsərdə təsviri daha da ifadəli və emosional şəkildə təqdim etməyə xidmət edirlər.

Bədii ədəbiyyatda özünəməxsus roluna görə fərqlənən bədii təyinlər aid olduqları sözləri kifayət qədər qabarıq və ifadəli tərzdə təqdim edirlər. Məsələn:

Göy, yaşıl və qızılı rəngli göy qurşağının gözəlliyi bizi valeh etdi (İ.Şıxlı. Seçilmiş əsərlər. I c.).

Hər 2 dildə inversiyanın spesifik xüsusiyyətlərini daha da aydınlaşdırmaq üçün bu dillərin spesifik söz sırasına diqqət yetirmək və fərqləri müəyyənləşdirmək vacibdir:

1) İstər İngilis, istərsə də Azərbaycan dili morfoloji strukturu baxımından fərqli dil ailələrinə məxsusdur. Belə ki, ingilis dili analitik dil olub Hind-Avropa dil ailəsinə daxil olan alman qolunu təmsil etdiyi halda, ana dilimiz iltisafı strukturlu dil olub Türk dil ailəsinin Altay yarımqrupuna aiddir.

2) Əksər Hind-Avropa dillərinə oxşar olaraq ingilis dilində də hər bir cümlə növünün spesifik sintaktik strukturu mövcuddur, deməli bu halda söyləmin kommunikativ tipinin müəyyənləşdirilməsi önəmli faktordur. Bildiyimiz kimi, ingilis dilində inversiya əksər hallarda sual cümləsində təzahür edir. Məsələn: Are you satisfied with your marks? Is Mark Benjamin's friend? Göründüyü kimi, verilən cümlələr ümumi sual cümlələri olmaqla yanaşı eyni zamanda natamam inversiyadır. Xüsusi sual cümlələrinin inversiyası bir qədər fərqli şəkildə baş verir. Bu zaman sual əvəzliyi və sual zərfliyinin iştirakı ilə yanaşı yarımköməkçi xəbər də işlədilir. Misal üçün: How could you carry that luggage? Where should he move? Why didn't you leave the house on time?

Bir sıra sual cümlələrində söz sırası sabit qalır və biz sual cümlələrinin əvəzliyinin mübtədə funksiyasında çıxış etməsinə rast gəlirik. Deməli, burada inversiyanın olmadığını görürük. Misal üçün: Who intends to take this responsibility? What book are you going to choose?

Aydındır ki, ingilis dilində sual cümlələrində inversiyanın baş verməsində həmçinin təyin, tamamlıq və zərflik də iştirak edir. Həmçinin zərflik, tamamlıq və təyin nisbətən cümlədə bir qədər aktiv şəkildə yerini dəyişir, yəni cümlədə onlar fərqli hissələrdə olur. Aşağıdakı misalları nəzərdən keçirək: Always she gets to the University on time? Skillfully plays Mike the guitar. Patiently did the teacher explained all the grammar rules. Always Mary goes to the University with her father.

Yuxarıda verilən misallardan aydın olur ki, cümlələrdə zərfliklərin yerdəyişməsi dildə ekspressivliyin yaranmasına, nitqin emosionallığına gətirib çıxarır. Belə ki, məntiqi vurğunun mübtədadən önə düşməsi səbəbindən zərfliklər də məntiqi vurğu daşıyır. Bəzi hallarda tezlik bildirən zərfliklər söyləmin axırında da işlənir və vurğu daşımır.

Qeyd edək ki, limiti və inkarlığı ifadə edən zərflilər də cümlədə inversiyaya məruz qalır. Yazılı nitqə aid olmaqla onlar nitqə emosional və ifadəli çalar verir. Məsələn, Hardly had Jane left the house when it began snowing. Never has he gone to London. Never, rarely və s. kimi zərflilər cümlədə mübtədadan əvvəl gəldiyindən inversiyanın təzahür etdiyini görürük. Sözlü ifadələr kimi çıxış edən bir qrup zərflilər də inversiyaya məruz qalır. On the sofa is lying a handsome boy. Near the river ran a little while kitten. Bu tip inversiya subyektə işarə etməklə onun mövcud olduğunu göstərir və emosionallığı ifadə edir. Deməli, cümlədə üzvlərin yerini dəyişməsi ilə yanaşı nitqin də dəqiqliyinin, bütövlüyünün və ekspressivliyinin pozulmasını müşahidə edirik, bunun nəticəsi olaraq deyilən fikrin qeyri-müəyyən olması oxucuda yaxud dinləyicidə bir qədər çəşqinlik yaradır.

Qeyd etmək lazımdır ki, as bağlayıcısı ilə işlənən cümlələrin də inversiyası mümkündür. As bağlayıcısı da cümlənin hissələri— baş və budaq cümlələr arasında əlaqə yaradır. Ancaq bu bağlayıcının işləndiyi tərz-i-hərəkət və səbəb-budaq cümlələrinin inversiyası mümkün deyil. Məsələn nəzərdən keçirək: Unhappy as she was, Cindrella began to cry. So və such bağlayıcılı mürəkkəb cümlələr də inversiyaya məruz qalır. He spoke so badly that no one listened him. So badly did he speak that no one listened him. The beauty of the nature was such that everyone greatly shocked. Elshad is such a cute boy that everybody loves him.

To be feilinin keçmiş zaman formaları (was, were), to have feilinin keçmiş zaman forması had, can modal feilinin keçmiş zaman forması – could və shall modal feilinin keçmiş zaman forması – should işlənmiş şərt budaq cümlələrinin də inversiyasına rast gəlirik. Nümunə üçün: Should you see Baron, give my family's best regards to him.

Qeyd edək ki, özünün işləndiyi cümlə ilə əvvəlki cümlə arasında sadəcə rabitə quran zərflilərə isə bədii əsərlərdə tez-tez təsadüf edirik. Nümunə üçün: There was a couch in the room, and on that couch he lay down (John Galsworthy. The Silver Box. London, 190 s.). Göründüyü kimi, on the couch cümlənin əvvəlində verilməklə bir növ çıxışı bildirir və irəli sürülən məlumatın müəyyənliyini göstərir. Beləliklə bu zərflilə özünün işləndiyi cümlə ilə əvvəlki cümlə arasında əlaqənin təmin olunmasına xidmət edir.

Bir sıra hallarda zərfliliyin baş üzvlər arasında aralıq mövqedə işləndiyini görürük. Nümunə üçün: Sam's reactions that morning was unexpected. Her thoughts since that day began to change. That morning, since that day kimi zərflilərin mübtədadan sonra işlənməsi həmin baş üzvlərin bir-biri ilə bağlılığından irəli gəlir. Bununla yanaşı, bədii əsərlərdə ever və never zərfliləri işlənmiş cümlələrdə inversiyanın baş verdiyini müşahidə edirik.

İngilis dilində tamamlığın bir qayda olaraq cümlənin xəbərindən sonra işləndiyini bilirik. Bir sıra hallarda isə o mübtədadan qabaq işlənir. Bu tip inversiyanın baş verməsi yalnız və yalnız mətnin içərisində mümkündür. Çünki, məndən kənar cümlənin əvvəlində işlənmiş tamamlıq qeyri-müəyyən məzmunla malik olur. Belə hallara bədii əsərlərdə rast gəlirik. Təbii olaraq sual yaranır:

–Nə üçün tamamlıq cümlənin lap əvvəlində işlənir. Aşağıdakı izahlar bu suala aydınlıq gətirir:

1. Əgər tamamlıq cümlənin lap əvvəlində işlənirsə, deməli özündən əvvəl işlənmiş cümlələrin mənasına aydınlıq gətirir və həmin məzmunun ümumiləşdirilməsinə xidmət edir.

2. İşarə əvəzliyi kimi çıxış edən və 1-ci gələn tamamlıq özünün işləndiyi cümlə ilə əvvəlki cümlə arasında əlaqənin təmin olunmasına xidmət edir və bir növ bağlayıcı qismində iştirak edir. Ona görə də bu növ tamamlıq cümlədə yoxdursa, deməli cümlələr arasında məna dəqiq deyil, qeyri-müəyyən olur.

3. Bundan əlavə, həmin tamamlıq cümlənin əvvəlində işlənməklə irəli sürülən fikrin tənzimlənməsində, və həmin məzmunun məchul məna daşmasına təkan verir. Məhz bu səbəbdən insanın nitqi daha təsirli, ifadəli və həyəcanlı olur və üslubi xüsusiyyət daşıyır. Yəni, irəli sürülən fikirlər müəyyənlikdən qeyri-müəyyənliyə tərəf yönəlir.

Digər cümlə növləri ilə yanaşı nida və əmr cümlələrinin də inversiyasına rast gəlirik. Bu tip cümlələr nitqin emosionallığını yüksəldir, üslubi baxımdan güclü olur. Nümunə üçün: Take whatever you need. God, was I right! What a clever boy you are!

Bir faktı da vurğulayaq ki, arzu bildirən daşlaşmış frazaların inversiyası dildə tez-tez təzahür edir. Bu tip cümlələrdə xəbər Present Subjunctive Mood forması ilə işlədilir.

Long Live Azerbaijan!

May power to his elbow!

Every success to you!

Müasir ingilis dilində bir qrup qəliblənmiş frazalarda mübtədə düşür. Bu tip sabit ifadələr şifahi nitqdə istifadə olunur.

(God) bless him!

Allah perish him!

God Almighty deals him!

Atalar sözü və deyimlərdə inversiyanın baş verməsi də məlumdur.

Nəzm janrında inversiyanın baş verməsi bədii əsərdə obrazlılığı, ifadəliliyi yaradır. Məsələn: Never put all your eggs in one basket. Never go to a doctor whose office plants have died.

Yuxarıda qeyd olunduğu kimi, əsərin bədii gücünü yüksəldən inversiya eyni zamanda oxucuda stimula yaradır və diqqəti cəlb edir.

“İngilis və Azərbaycan dillərində inversiyanın təhlili” adlı elmi-tədqiqat işindən aşağıdakı qənaətlərə gəlirik:

1. İstər ingilis, istərsə də Azərbaycan dili struktur-sintaktik baxımdan fərqli dillərdir. Bunun isə əsas səbəbi hər 2 dilin fərqli dil qrupuna daxil olması ilə izah olunur.

2. İngilis və Azərbaycan dilləri spesifik qanun və qanunauyğunluqları özündə ehtiva edir.
 3. Azərbaycan dilində söz sırası daha sərbəstdir.
 4. İngilis dilində isə söz sırası möhkəm sintaktik səviyyədə qurulmuşdur.
 5. Cümlədə söz sırası xaos olarsa, fikrin dürtüst formada irəli sürülməsi qeyri-mümkündür.
 6. Söz sırası müəyyən qanunauyğunluğa tabe deyilsə, səlis və düzgün qarşılıqlı anlaşma qeyri-mümkündür.
 7. Söz sırası qanunauyğun şəkildə sıralanmayıbsa, bunu yalnız söz yığını kimi qəbul etmək olar.
 8. Düzgün söz sırası ədəbi dilin formalaşmasında vacib faktordur.
 9. Cümlənin baş və 2-ci dərəcəli üzvlərinin müəyyən norma və qanunauyğunluqlar çərçivəsində yerini dəyişməsi onun təsir gücünü artırır, bu isə fikir və mülahizələrin ekspressivliyini və emosionallığını yüksəldir və oxucusunun marağına səbəb olur.
 10. İnversiya ilə bağlı dilçi alimlər müxtəlif yanaşmalar irəli sürmüşlər. Bir qrup dilçi inversiyanın ancaq üslubi növünün mövcudluğunu irəli sürsə də, digər qrup inversiyanın qrammatik və üslubi səciyyə daşdığını iddia edir. Belə ki, Azərbaycan dilində inversiyanın üslubi xarakter daşması sübut olunur və bədii ədəbiyyatdan gətirilmiş nümunələrlə izah olunur. Bədii əsərlərdə müəllif personajın, xarakterin yaxud obrazın daxili dünyasını üzə çıxarmaq, eyni zamanda psixoloji durumunu izah etmək üçün inversiyadan istifadə edir. Deməli, söz sırasında yerdəyişmələrin baş verməsi obrazın emosiya və hisslərinin daha ifadəli verilməsi üçün böyük əhəmiyyət daşıyır. Bununla yanaşı, müəllif ətraf gerçəkliyin, təbiətin təsvirində lirizmi daha qabarıq təqdim etmək üçün inversiyadan istifadə edir. İnversiyanın köməyi ilə surətlərin xasiyyəti, onların emosional vəziyyəti, bir-biri ilə münasibətləri ifadəli formada nəzərə çatdırılır.
- Elmi nəticə.** Yazılmış elmi-tədqiqat işində inversiya üslubi və qrammatik nöqteyi-nəzərdən izah olunmuşdur. Məlum oldu ki, komponentlərin cümlədə yerlərinin dəyişilməsi ilə cümlə öz sintaktik funksiyasını itirir və bu səbəbdən cümlələrin qavranılması qeyri-müəyyən olur.
- İnversiyanın daha da ətraflı təhlili üçün danışiq frazaları, atalar sözləri və məsəllərdən istifadə olunmuşdur. Hər 2 dildə üslubi inversiyanın emosional təsir yaratması məlum oldu. Eyni zamanda üslubi inversiyanın işlədilməsi estetik hisslərin çatdırılmasına xidmət edir.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat

1. Galperin I.R. Stylistics. Moscow. Higher School, 1989.
2. Raymond Murphy. Essential Grammar in Use. Oxford University Press. 2nd edition, 2007
3. Musayev O. İngilis dilinin qrammatikas. Bakı, 1979

Açar sözlər: söz sırası, üslubi xüsusiyyət, fraza, sintaktik funksiya, dinamizm

Key words: word order, stylistic feature, phrase, syntactic function, dynamism

Ключевые слова: порядок слов, стилистическая особенность, словосочетание, синтаксическая функция, динамика

Xülasə

Yazılmış məqalə ingilis və Azərbaycan dillərində inversiyanın təhlilinə həsr olunmuşdur. Hər iki dildə inversiya hadisəsinin müxtəlifliyi söz sırasının fərqliliyindən irəli gəlir və dil nümunələri ilə izah olunur. Bədii dilin dinamikliyi gücləndirmək, personajları daha canlı təsvir etmək üçün inversiyanın işlədilməsi böyük əhəmiyyət daşıyır.

Analysis of Inversion in the English and Azerbaijani languages.

Summary

The article is devoted to the analysis of inversion in the English and Azerbaijani languages. The diversity of inversion phenomena in both languages stems from the difference in word order and is rendered by the variety of examples. The use of inversion is of great importance in order to enhance the dynamism of literary language and to describe characters more vividly.

Анализ инверсии в Английском и Азербайджанском языках

Резюме

Написанная статья посвящена анализу инверсии в английском и Азербайджанском языках. Разнообразие явления инверсии в обоих языках происходит из-за разницы в порядке слов и это объясняется с помощью языковых примеров. Использование инверсии имеет большое значение для усиления динамичности художественного языка и более яркого описания персонажей.

RƏYÇİ: dos. S.Abbasova